

השלמה לתשובה לעניין עניית אמן לבטלה

בתשובה על אמן יש להוסיף אחר התיבות יש בזה הפסק וכו' (בסוף הסוגריים לפני הסוגר האחרון) את התוספת דלהלן.

ומ"מ אולי יש ללמוד ממשמעות לשון הדרישה דאין לענות אמן לחינם על דבר שאין עונים עליו אמן והאיסור כאן אינו רק מצד שהוא באמצע חזהש"ץ, ועדיין יש מקום לטעון דמ"מ האיסור כאן הוא מצד שאמן הוא קבלת דברים וכעין שבועה ועונה אמן על דבר שאינו אמירה לענות עליו אמן, דהרי החזן אומר סיפור דברים שכך הוא הברכת כהים וכשהשומע עונה אמן משוי לזה לגבי עצמו כאילו אמר החזן דבר

ברכה ועונה ע"ז אמן ונמצא אומר אמן שאינו נכון, ועדיין מנ"ל שהחמיר הדרישה גם באופן שאומר אמן בלבד ואינו עונה אמן על שום דבר או בעונה אמן על דבר אמיתי שאין בו שום תועלת, ומ"מ עדיין יש לטעון דבמשמעות לשונו של הדרישה סבר דבכל אמן שהוא לחינם הוא אסור.

*

השלמה לסוף התשובה הנ"ל

ולכל הצדדים הוא איסור דלכאורה אינו מפורש בתלמוד, ובדעת הדרישה יש לדון בזה כמשנ"ת דעיקר דבריו מיירי באופן שיש עוד טעמים שלא לענות אמן.

